МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Институт филологии и межкультурной коммуникации
Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ
Проректор по образовательной деятельности КФУ
проф. Таюрский Д.А.
"___"______________20___ г.

Программа дисциплины

История татарской литературы начала XX века Б1.Б.15

Направление подготовки: 45.03.01 - Филология

Профиль подготовки: Прикладная филология: татарский язык и литература, переводоведение с углубленным изучением иностранного языка

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: очное

Язык обучения: русский

Год начала обучения по образовательной программе: 2016

Автор(ы): Гилазов Т.Ш.

Рецензент(ы): Сайфулина Ф.С.

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Сайфулина Ф. С.
Протокол заседания кафедры No ___ от "____" ___________ 20__г.

Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации (Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая):
Протокол заседания УМК No ____ от "____" ___________ 20__г.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Содержание

1. Перечень планируемых результатов обучения по дисциплине (модулю), соотнесенных с планируемыми результатами освоения образовательной программы

2. Место дисциплины в структуре основной профессиональной образовательной программы высшего образования

3. Объем дисциплины (модуля) в зачетных единицах с указанием количества часов, выделенных на контактную работу обучающихся с преподавателем (по видам учебных занятий) и на самостоятельную работу обучающихся

4. Содержание дисциплины (модуля), структурированное по темам (разделам) с указанием отведенного на них количества академических часов и видов учебных занятий

4.1. Структура и тематический план контактной и самостоятельной работы по дисциплине (модулю)

4.2. Содержание дисциплины

5. Перечень учебно-методического обеспечения для самостоятельной работы обучающихся по дисциплине (модулю)

6. Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю)

6.1. Перечень компетенций с указанием этапов их формирования в процессе освоения образовательной программы и форм контроля их освоения

6.2. Описание показателей и критериев оценивания компетенций на различных этапах их формирования, описание шкал оценивания

6.3. Типовые контрольные задания или иные материалы, необходимые для оценки знаний, умений, навыков и (или) опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций в процессе освоения образовательной программы

6.4. Методические материалы, определяющие процедуры оценивания знаний, умений, навыков и (или) опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций

7. Перечень основной и дополнительной учебной литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)

7.1. Основная литература

7.2. Дополнительная литература

8. Перечень ресурсов информационно-телекоммуникационной сети "Интернет", необходимых для освоения дисциплины (модуля)

9. Методические указания для обучающихся по освоению дисциплины (модуля)

10. Перечень информационных технологий, используемых при осуществлении образовательного процесса по дисциплине (модулю), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем (при необходимости)

11. Описание материально-технической базы, необходимой для осуществления образовательного процесса по дисциплине (модулю)

12. Средства адаптации преподавания дисциплины к потребностям обучающихся инвалидов и лиц с ограниченными возможностями здоровья

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Программу дисциплины разработал(а)(и) доцент, к.н. (доцент) Гилазов Т.Ш. (кафедра татарской литературы, Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая), Tagir.Gilazov@kpfu.ru

1. Перечень планируемых результатов обучения по дисциплине (модулю), соотнесенных с планируемыми результатами освоения образовательной программы

Выпускник, освоивший дисциплину, должен обладать следующими компетенциями:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОК-2	способностью анализировать основные этапы и закономерности исторического развития общества для формирования гражданской позиции
ОК-6	способностью работать в коллективе, толерантно воспринимая социальные, этнические, конфессиональные и культурные различия
ОК-7	способностью к самоорганизации и самообразованию
ОПК-1	способностью демонстрировать представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии в целом и ее конкретной (профильной) области
ОПК-3	способностью демонстрировать знание основных положений и концепций в области теории литературы, истории отечественной литературы (литератур) и мировой литературы; представление о различных жанрах литературных и фольклорных текстов
ПК-1	способностью применять полученные знания в области теории и истории основного изучаемого языка (языков) и литературы (литератур), теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста в собственной научно-исследовательской деятельности
ПК-2	способностью проводить под научным руководством локальные исследования на основе существующих методик в конкретной узкой области филологического знания с формулировкой аргументированных умозаключений и выводов
ПК-3	владением навыками подготовки научных обзоров, аннотаций, составления рефератов и библиографий по тематике проводимых исследований, приемами библиографического описания; знание основных библиографических источников и поисковых систем

Выпускник, освоивший дисциплину:

Должен знать:

- основные положения и концепции в области теории и истории литературы; теории филологического анализа;

-иметь представление об истории, современном состоянии и перспективах развития литературоведческой науки.

- основные положения и концепции татарской литературы начала XX века., ее истоки, закономерности и тенденции ее развития, теоретические данные о предмете, специфике, о жанрах литературы.

- принципы и приемы оценки литературного творчества с эстетической, социальной, нравственно-этической и других точек зрения,

- основную литературоведческую терминологию, касающуюся природы художественной литературы и литературного процесса.

Должен уметь:

.- применять полученные знания при оценке и анализе идейно-эстетической и художественной ценности литературного произведения.

- истолковать и оценить произведения литературы с точки зрения художественности и задач современности (в т.ч. насущных проблем общественной и духовной жизни),

- проводить сопоставительный анализ художественных текстов с учетом жанровых традиций, различных литературных направлений, а также лингвистический анализ текстов с учетом их стилистической принадлежности,

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

- пользоваться научной, учебно-методической, справочной литературой.

Должен владеть:

- владеть основными методами и приемами оценки и анализа литературного процесса
- владеть культурой мышления;
- навыками и методиками научного анализа текста,
- основными литературоведческими и лингвистическими терминами,
- навыками самостоятельной практической деятельности в различных областях литературоведения
- владеть навыками подготовки научных обзоров, аннотаций, составления рефератов и библиографий по тематике проводимых исследований, приемами библиографического описания;
-владеть навыками работы основными библиографическими источниками и поисковыми системами.

Должен демонстрировать способность и готовность:

- способность осуществлять духовно-нравственное воспитание обучающихся на основе базовых национальных ценностей
- способность воспринимать межкультурное разнообразие общества в социально-историческом, этическом и философском контекстах
- способность к восприятию, анализу, обобщению информации, постановке цели и выбору путей ее достижения
- способность демонстрировать знание основных положений и концепций в области теории и истории литературы, теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста, представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии
- способность применять полученные знания в области теории и истории литературы, теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста в собственной научно-исследовательской деятельности
-способность к проведению учебных занятий и внеклассной работы по языку и литературе в общеобразовательных учреждениях и образовательных учреждениях среднего профессионального образования;
- стремление к саморазвитию, повышению квалификации и мастерства

2. Место дисциплины в структуре основной профессиональной образовательной программы высшего образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел "Б1.Б.15 Дисциплины (модули)" основной профессиональной образовательной программы 45.03.01 "Филология (Прикладная филология: татарский язык и литература, переводоведение с углубленным изучением иностранного языка)" и относится к базовой (общепрофессиональной) части.
Осваивается на 2 курсе в 3 семестре.

3. Объем дисциплины (модуля) в зачетных единицах с указанием количества часов, выделенных на контактную работу обучающихся с преподавателем (по видам учебных занятий) и на самостоятельную работу обучающихся

Общая трудоемкость дисциплины составляет 4 зачетных(ые) единиц(ы) на 144 часа(ов).

Контактная работа - 54 часа(ов), в том числе лекции - 26 часа(ов), практические занятия - 28 часа(ов), лабораторные работы - 0 часа(ов), контроль самостоятельной работы - 0 часа(ов).

Самостоятельная работа - 36 часа(ов).

Контроль (зачёт / экзамен) - 54 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины: экзамен в 3 семестре.

4. Содержание дисциплины (модуля), структурированное по темам (разделам) с указанием отведенного на них количества академических часов и видов учебных занятий

4.1 Структура и тематический план контактной и самостоятельной работы по дисциплине (модулю)

N	Разделы дисциплины / модуля	Семестр	Виды и часы контактной работы, их трудоемкость (в часах)			Самостоятельная работа
			Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Введение. Предмет, цели и					

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

задачи курса. Культурологическая характеристика начала XX века. Литературные направления и течения в татарской литературе Нового времени

N	Разделы дисциплины / модуля	Семестр	Виды и часы контактной работы, их трудоемкость (в часах)			Самостоятельная работа
			Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
2.	Тема 2. Татарская проза начала XX века.	3	10	10	0	16
3.	Тема 3. Тататрская поэзия начала XX века.	3	8	10	0	10
4.	Тема 4. Татарская драматургия начала XX века.	3	4	6	0	6
	Итого		26	28	0	36

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Введение. Предмет, цели и задачи курса. Культурологическая характеристика начала XX века. Литературные направления и течения в татарской литературе Нового времени

Тема: Кереш. Иҗтимагый-сәяси атмосфера һәм мәдәни хәл. Әдәби юнәлеш, стиль һәм агымнар. Мең елдан артык тарихы булган татар сүз сәнгате үсешендә XX гасыр башы татар әдәбияты. Аның хронологик чикләре. XX гасыр башында илдәге тарихи вакыйгалар, иҗтимагый-сәяси хәл. Беренче рус инкыйлабы, татар әдәбияты үсеше өчен ул тудырган алшартлар. Чор әдәбиятында XIX йөз татар әдәбияты реалистик традицияләренең иҗади үстерелеше, тәнкыйди (социаль) реализмга күчеше. Романтизм, аның ике тибы. Рус-Аурупа әдәби бәйләнешлары. Татар әдипләре иҗатларында модернистик агымнар сыналышы.

Тема 2. Татарская проза начала XX века.

Тема 3. XX гасыр башында милли проза. Гаяз Исхакый иҗаты.

1917 елларга кадәр татар прозасының үсеш баскычлары аерып чыгарыла. Үсеш этапларының идея-эстетик үзенчәлекләре ассызыклана, күренекле язучылар турында мәглүмат бирелә. XX гасыр башында яңа татар прозасына нигез салган күренекле язучы Гаяз Исхакый томыш һәм иҗат биографиясе хакында күзаллау тудырыла.

Фатих Әмирхан (1886-1926) иҗаты

Талантлы әдип, тәнкыйтьче, публицист, журналист һәм җәмәгать эшлеклесе. Ф.Әмирханның тормыш юлы, рухи һәм физик ныклыгы. Аның журналистлык һәм публицистик эшчәнлеге.Ф.Әмирханның милли әдәбиятны яңа баскычка күтәрүгә керткән өлеше. Эпик һәм драма төрендә эшчәнлеге. Әдип иҗатында гәүдәләнгән темалар, үткәрелгән төп фикерләр һәм идеяләр. Әмирхан каләме тарафыннан классик сатирик әсәрләр тудырылу.Әдип иҗатында әдәби юнәлеш, стиль төрлелеге, аларның синтезы күзәтелү, бу юнәлештә кызыклы тәҗрибәләр ясалу.

Тема 3. Тататрская поэзия начала XX века.

Тема:XX гасыр башы татар поэзиясе

XX йөз башы милли шигъриятенең хронологик чикләре һәм үсеш этаплары (1905-1911; 1912-1917).

Беренче рус инкыйлабы елларында татар поэзиясендә күзәтелгән сыйфади үзгәрешләрнең социаль һәм әдәби сәбәпләре. М.Гафури (1880-1934), Н.Думави (1883-1933), С.Рәмиев (1880-1926), М.Укмасый (1884-1946), З.Бәшири (1888-1966) һ.б. шигъриятендә демократик идеяләрнең чагылышы. Алар иҗатында реалистик поэзиянең билгеләре, үзенчәлекләре гәүдәләнү. Шагыйрьләрне берләштергән яклар.

Реакция еллары (1908-1910) шигъриятендә сыйфат үзгәрешләре. Аның сәбәпләре. Поэзиянең идея эчтәлегендә, мотивларында, жанрларында барлыкка килгән яңа тенденцияләр.

Габдулла Тукай (1886-1913) иҗаты

Шагыйрьнең тормыш сукмаклары һәм күпкырлы эшчәнлеге. Тукайны XX гасыр татар поэзиясенең, әдәбиятының үсеш юнәлешен билгеләүче шагыйрь итеп формалаштырган алшартлар.

Шагыйрь иҗатын чорларга бүлү мәсьәләсе.

Тема:Мәҗит Гафури (1880-1934) иҗаты

М.Гафури ? татар-башкорт әдибе, публицист. Аның тәрҗемәи хәле. XX гасыр башында аның поэзия, проза төрләрендә эшчәнлеге.

М.Гафури ? реалист шагыйрь. Аның иҗатында тематик байлык һәм жанр төрлелеге.

Тема:XX гасыр башында романтик поэзия.

XX гасыр башында кеше тормышын сәнгатьчә гәүдәләндерүнең романтик формасы әдәби мәйданга килә. С.Рәмиев ? шагыйрь, прозаик, драматург, журналист, җәмәгать эшлеклесе.. С.Рәмиев лирикасының йөзен билгеләүче төп сыйфатлар. Шагыйрь ? романтик поэзия вәкиле. Анда романтик эстетика атрибутлары: хатын-кыз, мәхәббәт, табигать культларының чагылышы.

Дәрдемәнд (Закир Рәмиев) ? шагыйрь, язучы, тыйнак һәм укымышлы зыялы, милләт хадиме. Иҗат юнәлеше һәм иҗтимагый-социаль хәленең үзенчәлеге.Шагыйрьлек тавышының төп сыйфатлары: романтизм, фәлсәфи романтизм. Шигъриятенең символизм модернистик агымы белән бәйләнеше. Аның әдәби һәм фәлсәфи тамырлары.

Тема 4. Татарская драматургия начала XX века.

Тема:XX гасыр башы татар драматургиясе.

Татар драматургиясенең беренче адымнары. Милли драматургиянең үсеш баскычлары. Аның мәгърифәтчелек чоры (1887-1905). Иҗат иткән көчләр. Драма әсәрләрендә гәүдәләнгән темалар һәм күтәрелгән мәсьәләләр, алдагы чор әдәбияты белән бәйли торган җепләр. Икенче чор (1906-1911). Татар драматургиясендә барлыкка килгән яңа сыйфатларның, күтәрелешнең тарихи-мәдәни сәбәпләре. Г.Камал, Г.Исхакыйларның иҗат активлыгы. Ф.Әмирхан, С.Рәмиевләрнең язучылык сәләтләрен драма төрендә сынаулары. Бу чор драматургиясенең идея-тематик киңлеге, жанр төрлелеге. Сатирик юнәлешнең үсеше.

Татар драматургиясенең өченче чоры (1912-1917). Драматургларның икенче буыны.Тематик яктан, образ-характерлар тудыру алымнарында, конфликт оештыруда барлыкка килгән юнәлешләр, жанрлар системасындагы үзгәрешләр. Чор драматургиясендә әдәби юнәлешләр, агымнар, иҗат методлары мәсьәләсе.

Гафур Коләхмәтов (1881-1918) иҗаты.

Әдипнең тормыш юлы. Иҗтимагый-сәяси карашлары, инкыйлаби эшчәнлеге. Татар драматургиясенә алып килгән тема, идея яңалыгы, Жанр поэтикасын төрләндерүе.

5. Перечень учебно-методического обеспечения для самостоятельной работы обучающихся по дисциплине (модулю)

Самостоятельная работа обучающихся выполняется по заданию и при методическом руководстве преподавателя, но без его непосредственного участия. Самостоятельная работа подразделяется на самостоятельную работу на аудиторных занятиях и на внеаудиторную самостоятельную работу. Самостоятельная работа обучающихся включает как полностью самостоятельное освоение отдельных тем (разделов) дисциплины, так и проработку тем (разделов), осваиваемых во время аудиторной работы. Во время самостоятельной работы обучающиеся читают и конспектируют учебную, научную и справочную литературу, выполняют задания, направленные на закрепление знаний и отработку умений и навыков, готовятся к текущему и промежуточному контролю по дисциплине.

Организация самостоятельной работы обучающихся регламентируется нормативными документами, учебно-методической литературой и электронными образовательными ресурсами, включая:

Порядок организации и осуществления образовательной деятельности по образовательным программам высшего образования - программам бакалавриата, программам специалитета, программам магистратуры (утвержден приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 5 апреля 2017 года №301).

Письмо Министерства образования Российской Федерации №14-55-996ин/15 от 27 ноября 2002 г. "Об активизации самостоятельной работы студентов высших учебных заведений".

Положение от 29 декабря 2018 г. № 0.1.1.67-08/328 "О порядке проведения текущего контроля успеваемости и промежуточной аттестации обучающихся федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет".

Положение № 0.1.1.67-06/241/15 от 14 декабря 2015 г. "О формировании фонда оценочных средств для проведения текущей, промежуточной и итоговой аттестации обучающихся федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет"".

Положение № 0.1.1.56-06/54/11 от 26 октября 2011 г. "Об электронных образовательных ресурсах федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего профессионального образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет"".

Регламент № 0.1.1.67-06/66/16 от 30 марта 2016 г. "Разработки, регистрации, подготовки к использованию в учебном процессе и удаления электронных образовательных ресурсов в системе электронного обучения федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет"".

Регламент № 0.1.1.67-06/11/16 от 25 января 2016 г. "О балльно-рейтинговой системе оценки знаний обучающихся в федеральном государственном автономном образовательном учреждении высшего образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет"".

Регламент № 0.1.1.67-06/91/13 от 21 июня 2013 г. "О порядке разработки и выпуска учебных изданий в федеральном государственном автономном образовательном учреждении высшего профессионального образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет"".

6. Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю)

6.1 Перечень компетенций с указанием этапов их формирования в процессе освоения образовательной программы и форм контроля их освоения

Этап	Форма контроля	Оцениваемые компетенции	Темы (разделы) дисциплины
Семестр 3			
	Текущий контроль		
1	Контрольная работа	ПК-1	1. Введение. Предмет, цели и задачи курса. Культурологическая характеристика начала XX века. Литературные направления и течения в татарской литературе Нового времени
2	Тестирование	ПК-2	3. Тататрская поэзия начала XX века.
3	Реферат	ОК-6	4. Татарская драматургия начала XX века.
	Экзамен	ОК-2, ОК-6, ОК-7, ОПК-1, ОПК-3, ПК-1, ПК-2, ПК-3	

6.2 Описание показателей и критериев оценивания компетенций на различных этапах их формирования, описание шкал оценивания

Форма контроля	Критерии оценивания				Этап
	Отлично	**Хорошо**	**Удовл.**	**Неуд.**	
Семестр 3					
Текущий контроль					
Контрольная работа	Правильно выполнены все задания. Продемонстрирован высокий уровень владения материалом. Проявлены превосходные способности применять знания и умения к выполнению конкретных заданий.	Правильно выполнена большая часть заданий. Присутствуют незначительные ошибки. Продемонстрирован хороший уровень владения материалом. Проявлены средние способности применять знания и умения к выполнению конкретных заданий.	Задания выполнены более чем наполовину. Присутствуют серьёзные ошибки. Продемонстрирован удовлетворительный уровень владения материалом. Проявлены низкие способности применять знания и умения к выполнению конкретных заданий.	Задания выполнены менее чем наполовину. Продемонстрирован неудовлетворительный уровень владения материалом. Проявлены недостаточные способности применять знания и умения к выполнению конкретных заданий.	1
Тестирование	86% правильных ответов и более.	От 71% до 85 % правильных ответов.	От 56% до 70% правильных ответов.	55% правильных ответов и менее.	2
Реферат	Тема раскрыта полностью. Продемонстрировано превосходное владение материалом. Использованы надлежащие источники в нужном количестве. Структура работы соответствует поставленным задачам. Степень самостоятельности работы высокая.	Тема в основном раскрыта. Продемонстрировано хорошее владение материалом. Использованы надлежащие источники. Структура работы в основном соответствует поставленным задачам. Степень самостоятельности работы средняя.	Тема раскрыта слабо. Продемонстрировано удовлетворительное владение материалом. Использованные источники и структура работы частично соответствуют поставленным задачам. Степень самостоятельности работы низкая.	Тема не раскрыта. Продемонстрировано неудовлетворительное владение материалом. Использованные источники недостаточны. Структура работы не соответствует поставленным задачам. Работа несамостоятельна.	3

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Форма контроля	Критерии оценивания				Этап
	Отлично	Хорошо	Удовл.	Неуд.	
Экзамен	Обучающийся обнаружил всестороннее, систематическое и глубокое знание учебно-программного материала, умение свободно выполнять задания, предусмотренные программой, усвоил основную литературу и знаком с дополнительной литературой, рекомендованной программой дисциплины, усвоил взаимосвязь основных понятий дисциплины в их значении для приобретаемой профессии, проявил творческие способности в понимании, изложении и использовании учебно-программного материала.	Обучающийся обнаружил полное знание учебно-программного материала, успешно выполнил предусмотренные программой задания, усвоил основную литературу, рекомендованную программой дисциплины, показал систематический характер знаний по дисциплине и способен к их самостоятельному пополнению и обновлению в ходе дальнейшей учебной работы и профессиональной деятельности.	Обучающийся обнаружил знание основного учебно-программного материала в объеме, необходимом для дальнейшей учебы и предстоящей работы по профессии, справился с выполнением заданий, предусмотренных программой, знаком с основной литературой, рекомендованной программой дисциплины, допустил погрешности в ответе на экзамене и при выполнении экзаменационных заданий, но обладает необходимыми знаниями для их устранения под руководством преподавателя.	Обучающийся обнаружил значительные пробелы в знаниях основного учебно-программного материала, допустил принципиальные ошибки в выполнении предусмотренных программой заданий и не способен продолжить обучение или приступить по окончании университета к профессиональной деятельности без дополнительных занятий по соответствующей дисциплине.	

6.3 Типовые контрольные задания или иные материалы, необходимые для оценки знаний, умений, навыков и (или) опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций в процессе освоения образовательной программы

Семестр 3

Текущий контроль

1. Контрольная работа

Тема 1

I вариант
1. Татар әдәби тәнкыйте барлыкка килү һәм аның татар әдәбиятына йогынтысы.
2. Романтизм юнәлеше, яңа тип (гареб) романтизм формалашу, аның төп сыйфатлары.
3. С.Рәмиевнең ?Яшә, Зөбәйдә, яшим мин? драмасында феминистик (хатын-кыз) мотивлары.

II вариант
1. XX гасыр башы татар әдәбияты. Аның яңа күтәрелеше. Өйрәнелү тарихы.
2. Тәнкыйди реализм калыплашу: аның асылы, төп принциплары.
3. К.Тинчуринның ?Соңгы сәлам? драмасында үзәк конфликт, аның үзенчәлеге.

III вариант
1. Милли драматургиянең ?театрлы? икенче чоры, төп үсеш тенденцияләре.
2. Романтизм юнәлеше, яңа тип (гареб) романтизм формалашу, аның төп сыйфатлары.
3. Ф.Әмирханның ?Яшьләр? драмасында ?аталар? һәм ?балалар? тартышының гәүдәләнеше.

IV вариант
1. Вакытлы матбугат туу һәм аның милли әдәбият үсешенә уңай йогынтысы.
2. Тәнкыйди реализм калыплашу: аның асылы, төп принциплары.
3. Г.Камалның ?Бәхетсез егет? драмасында уку, гыйлем һәм тәрбия мәсьәләләренең хәл ителеше, автор идеалы.

V вариант
1. Татар драматургиясенең өченче баскычы (1912-1917). Аның төп сыйфатлары.
2. Романтизм юнәлеше, яңа тип (гареб) романтизм формалашу, аның төп сыйфатлары.
3. М.Фәйзинең ?Галиябану? музыкаль пьесасында конфликт һәм характерлар бирелеше.

VI вариант

1. XX гасыр башында ил эчендә һәм дөньякүләм тарихи вакыйгалар, мәдәни хәл. Татар публицистикасы барлыкка килү.
2. Тәнкыйди реализм калыплашу: аның асылы, төп принциплары.
3. Г.Исхакыйның ?Алдым-бирдем? драмасында хатын-кыз проблемаларының иҗтимагый яссылыкта хәл ителеше.

2. Тестирование

Тема 3
Ябык
Җиңел
1. ?Әдәбият мәйданында хәзер иң шәүкәтле вә иң бөек урында карт реалист Гаяз әфәнде тора? юлларының авторы:
а) Җ.Вәлиди в) Г.Ибраһимов
б) Ф.Әмирхан
2. Г.Исхакый гомеренең соңгы көннәрен үткәргән дәүләт:
а) Германия
б) Төркия
в) Финляндия
г) Польша
3. ?Тартышуда табарсың син үзеңнең хакыңны!? шигаре Г.Исхакый иҗатының кайсы чорына карый?
а) мәгърифәтчелек
б) ?таңчы?лык
в) милләтчелек
4. Ф.Әмирханның рус әдибе И.С.Тургенев иҗаты йогынтысында язылган әсәре:
а) ?Урталыкта? в) ?Яшьләр?
б) ?Тигезсезләр? г) ?Хәят?
5. Г.Ибраһимов иң актив язышкан матбугат органы:
а) ?Аң? в) ?Балалар дөньясы?
б) ?Шура? г) ?Мәктәп?
Уртача
6. ?Ике йөз елдан соң инкыйраз? әсәренең үзәген тәшкил иткән төп мәсьәлә:
а) татар милләтенең инкыйразы
б) татарларны урыслаштыру сәясәте
в) хатын-кыз азатлыгы
г) әдәбият, сәнгать, музыка мәсьәләсе
7. Ф.Әмирхан нинди иҗат тибы әдибе?
а) реалист в) реалист-романтик
б) романтик г) модернистик
8. Ф.Әмирхан иҗатында киң яктыртылган тема:
а) мәхәббәт темасы в) тарихи тема
б) яшьләр темасы г) сыйнфый көрәш вакыйгалары
9. Г.Ибраһимовның кайсы каһарманын Г.Исхакыйның мәхдүме (?Тормышмы бу??) белән бер рәткә куярга мөмкин булыр иде?
а) Сабир г) Җәмил
б) Сәлим д) Тимри
в) Садыйк
10. ?Акчарлаклар? (Ш.Камал) повестендагы ?акчарлаклар? образының (троплар) төре:
а) эпитет г) метафора
б) сынландыру д) аллегория
в) метонимия
Авыр
11. Төп геройның эш-гамәлләрен бәяләүче буларак Зөһрә кыз мифологик образы килеп кергән Г.Исхакыйның әсәре:
а) ?Теләнче кызы?
б) ?Тормышмы бу??
в) ?Мәдрәсә җимеше?
12. ?Хәят? повестендагы сюжет вакыты:
а) май аеннан алып икенче елның җәенә кадәр
б) 16 ел в) өч ел
13. Г.Ибраһимовның иҗат концепциясендә кире кагылган мәхәббәт төре:
а) әфләтүн г) бала
б) ана д) тән
в) туганлык е) гомумхалык

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

14. ?Печән базары, яхуд Яңа Кисекбаш? поэмасын тәнкыйди реализм үрнәге иткән сыйфат:
а) вакыйга, хәл-күренешләрнең реаль җирлеге
б) типиклаштыру, гомумиләштерү
в) чынбарлыкны сурәтләүнең рухи принцибы
г) кешенең рухи дөньясына табигать күренешләренең янәшә куелуы
15. М.Гафури ?Түгелгән яшь? шигырендә ?ихлас берлә аккан яшь? белдергән кинаяле мәгънә:
а) бәхетсезлек билгесе
б) мәгънәсез үткән гомер
в) кешелексез тормыш
г) кешеләр арасында мәхәббәт, дуслык, татулык урнаштырып хакыйкатькә ирешү, дөньяны бизәкләндерү.
Ачык
Җиңел
16. Әдәбият белеме фәненең яңа язылган әдәби әсәргә бәя бирә торган тармагы ..... дип атала.
17. ..... латинча ?иҗтимагый? мәгънәсен аңлата.
18. Театр белгечләре тарафыннан ..... милли профессиональ театрның туган көне буларак бәяләнә.
19. Г.Ибраһимовның ?Диңгездә? хикәясендә ..... проблемалар күтәрелә.
20. Г.Коләхмәтовның ?Яшь гомер? драмасында ..... проблемалар калку гәүдәләнә.
Уртача
21. Милли әдәбият ..... икенче тапкыр Яңарыш ? Ренессанс кичерә.
22. ?Мөгаллимә? драмасының төп каһарманы - .....
23. Г.Тукайның ?Иттифак хакында? һәм М.Гафуриның ?Инсаф вә иттифак? әсәрләрен ..... уртаклыгы берләштерә.

24. Г.Тукайның ?Җәйге таң хатирәсе? шигыре ..... лирикасына карый.
25. Г.Коләхмәтов ?Ике фикер? драмасында Кара һәм Кызыл фикер ..... образларына мөрәҗәгать итә.
Авыр
26. 1910 нчы еллар татар әдәбиятында ..... юнәлеше формалаша.
27. Дәрдемәнд шигърияте ндә ..... куәтле агым төсен ала.
28. Ф.Әмирханның ?Хәят? повестеның сюжет сызыгын ..... тартышы барлыкка китерә.
29. Дәрдемәнд лирикасында ..... символы миттәт Ватан, ил мәгънәсен белдерә.
30. ?Кызганыч? драмасында Сөләйман бай белән Заһид арасындагы каршылык ..... конфликтны тудыра.
Туры килү
Җиңел
31. Газеталар нәшер ителгән шәһәрләрне күрсәтегез:
а) ?Фикер? а) Казан
б) ?Нур? б) Оренбург в) ?Вакыт? в) Уфа
г) ?Йолдыз? г) Җаек
д) ?Тормыш? д) Петербург
32. Журналларның мөхәррирләрен билгеләгез:
а) ?Аң? а) К.Мотыйгый
б) ?Тәрбиятел әтфаль? б) Ш.Әхмәров
в) ?Мәктәп? в) Р.Фәхретдин
г) ?Уклар? г) Ә.Хәсәни
д) ?Шура? д) З.Шамил
33. Шагыйрьләрнең туган еллары:
а) Г.Тукай а) 1880
б) М.Гафури б) 1883
в) Н.Думави в) 1859
г) Дәрдемәнд г) 1895
д) Ш.Бабич д) 1886
34. Мәдрәсә урнашкан төбәкләр:
а) ?Хөсәения? а) Казан
б) ?Галия? б) Җаек
в) ?Мотыйгыя? в) Уфа
г) ?Мөхәммәдия? г) Оренбург
35. Шагыйрьләрнең туган авыллары:
а) Г.Тукай а) Акман (Ибрай)
б) М.Гафури б) Җиргән
в) Н.Думави в) Җилемкаран
г) Дәрдемәнд г) Яңа Дума
д) Ш.Бабич д) Кушлавыч
е) С.Рәмиев е) Әсән

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Уртача
36. Г.Исхакыйның ?Тартышу? тарихи-инкыйлаби драмасында образ төрләрен билгеләгез:
а) Закир а) җыелма
б) Бәдретдин б) ясалма
в) таң в) эпизодик
г) Иван г) төп
д) халык д) аталучы
е) Шакирә е) ярдәмче
37. Ш.Камалның ?Акчарлаклар? повестендагы геройларның социаль чыгышын билгеләгез:
а) Гариф а) фабрикантлар нәселеннән
б) Федор б) укымышлы мәхдүм
в) Муса в) кичәге солдат
г) Хөснетдин г) эшче
38. Шагыйрьләр әсәрләре кемгә ияреп язылуын ачыклагыз:
а) Г.Тукай (?Пәйгамбәр?) а) А.Пушкин
б) С.Рәмиев (?Пәйгамбәр?) б) М.Лермонтов
39. . Г.Тукай әсәрләрендә өстенлек бирелгән сатирик алымнарны күрсәтегез:
а) ?Безне урынсыз яманлыйлар? а) аллегория
б) ?Пыяла баш? б) ирония
в) ?Егет илә кыз? в) сарказм
г) ?Печән базары яхуд Яңа Кисекбаш? г) санау
д) ?Мактанышу? д) гипербола
40. Г.Камалның ?Бәхетсез егет? драмасында герой төрләрен билгеләгез:
а) Галәви а) җыелма
б) Кәрим б) төп
в) Закир в) ярдәмче
г) жуликлар г) эпизодик
д) Мансур д) аталучы
Авыр
41. Әдәби агымнарның формалашу вакыты:
а) мәгърифәтчелек реализмы а) 1906-1908 еллар
б) тәнкыйди реализм б) XIX гасыр ахыры
в) гареб романтизмы в) 1910 еллар
42. Иҗатларында модернистик алымнар калку гәүдәләнгән әдипләр:
а) импрессионизм а) Ф.Әмирхан
б) экспрессионизм б) Ш.Камал
в) символизм в) М.Гафури
г) натурализм г) Дәрдеменд
д) экзистенциализм д) Н.Думави
43. Таң вакыты образының мәгънәсен билгеләгез:
а) ?Җәйге таң хатирәсе? (Г.Тукай) а) татар милләтенең уяну, кузгалу вакыты
б) ?Таң яктысы? (М.Гафури) б) табигать тасвиры
в) ?Таң вакыты? (С.Рәмиев) в) торгынлыктан чыгу
г) ?Сулган гөл? (Ш.Камал) г) вакыт (хронотоп)
44. ?Яфрак? образының мәгънәсен күрсәтегез:
а) ?Өзелгән өмид? (Г.Тукай) а) кеше һәм яшәеш
б) ?Күңелсез бер көндә? (М.Гафури) б) татар җанлы кешеләр, милләт хадимнәре
в) ?Яфрак? (М.Гафури) в) өмет, хыяллар
45. Бакча образына салынган әдәби-эстетик йөкләмәне ачыклагыз:
а) ?Өч бәдбәхет? (Г.Камал) а) тормыш
б) ?Бер гөл бакчасында? (М.Хәнәфи) б) матурлыкның чиклелеге
в) ?Харап бакча? (М.Гафури) в) урын (хронотоп)

Тәртипкә салу
Җиңел
46. Газеталарның нәшер ителешен тәртипкә сал: ?Фикер?, ?Нур?, ?Йолдыз?.
47. Театр труппа, түгәрәкләренең оешуын тәртипкә сал: ?Нур?, ?Сәйяр?, ?Шимбә түгәрәге?.
48. Артык әдәби әсәрне соңгы урынга чыгар: ?Урталыкта?, ?Акчарлаклар?, ?Яшь йөрәкләр?, ?Безнең көннәр?, ?Мулла бабай?, ?Теләнче кызы?.

49. Артык әдәби әсәрне соңгы урынга урнаштыр: ?Кандала?, ?Печән базары яхуд Яңа Кисекбаш?, ?Газазил?, ?Эштән чыгарылган татар кызына?, ?Себер тимер юлы?, ?Рисаләт?, ?Әлмансур?.
50. Артык әдәби әсәрне соңгы урынга чыгар: ?Яшь гомер?, ?Ике фикер?, ?Алдым-бирдем?, ?Беренче театр?, ?Тигезсезләр?, ?Яшә, Зөбәйдә, яшим мин?.
Уртача
51. Рәсми рәвештә уйналган драмаларны тәртипкә китер: ?Бәхетсез егет?, ?Өч хатын белән тормыш?, ?Кызганыч бала?, ?Гыйшык бәласе?.
52. Әдип әсәрләрен язылу тәртибенә сал: ?Зиндан?, ?Тәгаллемдә сәгадәт?, ?Бай углы?, ?Тартышу?, ?Ике йөз елдан соң инкыйраз?, ?Ул әле өйләнмәгән иде?, ?Көз?, ?Мөгаллимә?.
53. Ф.Әмирханның ?Яшьләр? драмасында сюжет элементларын әсәрдәге тәртибенә сал: вакыйгалар үстерелеше, төенләнеш, чәчелеп бирелгән экспозиция, кульминацион нокта, чишелеш.
54. М.Гафури шигъриятендә сурәтләнгән мотивларны тәртипкә сал: гыйлем-фән, бердәмлек, сугыш, сәяси, социаль, фәлсәфи.
55. М.Фәйзинең ?Галиябану? драмасындагы сюжет элементларын урнаштыр: вакыйгалар үстерелеше, төенләнеш, экспозиция, чишелеш, кульминацион нокта.
Авыр
56. Г.Тукай рухи мирасында иҗат агымнарын күзәтелү тәртибенә сал: тәнкыйди реализм, романтизм, мәгърифәтчелек реализмы.
57. Г.Исхакыйның ?Алдым-бирдем? драмасының сюжет элементларын әсәрдәгечә тәртипкә сал: кульминацион нокта, экспозиция, төенләнеш, чишелеш, вакыйгалар үстерелеше.
58. Ф.Әмирханның ?Кадерле минутлар? хикәясендә Рәшадның мәхәббәт тарихларын дөрес итеп урнаштыр: Хөршид, Разия, Аля.
59. Г.Ибраһимовның ?Яшьләр хәятеннән бер ләүхә? хикәясендә Сәлимнең рухи-фикри һәм гамәли үсешен тәртипкә китер: инсаниятчелек, динчелек, ?мин?челек (индивидуалистлык), милләтчелек, халыкчылык.
60. Ике әдәби төрдә уңышлы иҗатларына карап, артык фамилияне соңгы урынга чыгар: Г.Исхакый, Н.Думави, Г.Ибраһимов, М.Гафури, Ф.Әмирхан.

3. Реферат

Тема 4
1. Г.Камал һәм Г.Тукай.
2. Драматург иҗатында татар-төрек әдәби багланышлары мәсьәләсе (?Бәхетсез егет?, ?Кызганыч бала?, ?Күгәргән алтыннар? һ.б.).
3. Г.Камалның ?Беренче театр? комедиясендә хатын-кыз типлары.
4. Г.Камал комедияләренең конфликт үзенчәлеге, көлү-һөҗү объекты һәм алымнары (?Беренче театр?, ?Банкрот?).
5. ?Безнең шәһәрнең серләре? комедиясенең сюжеты, композициясе, аның чагылдыру объекты..
6. Яшь гомер? драмасында сюжет сызыклары, аларда конфликт бирелеше.
7. Драматург иҗатында шәхеснең революциягә мөнәсәбәте мәсьәләсе (Вәли, Гали, Давыт).
8. Татар әдәби тәнкыйтендә ?Яшь гомер? драмасына бирелгән бәяләрдә (Г.Исхакый, Ф.Әмирхан, Г.Камал) уртаклыклар һәм үзенчәлекле яклар.
9. Г.Коләхмәтов иҗатында файдаланылган аллегорик образлар (?Ике фикер?, ?Уалган мол?, ?Яшь гомер? һ.б.).
10. М.Фәйзинең ?Яшьләр алдатмыйлар? комедиясендә күтәрелгән мәсьәләләр һәм үткәрелгән фикерләр.
11. М.Фәйзинең ?Кызганыч? мелодрамасында конфликт үзенчәлеге һәм әсәрнең проблематикасы.
12. М.Фәйзинең ?Галиябану? музыкаль драмасында конфликт үзенчәлеге һәм характерлар.
13. ?Галиябану? пьесасының жанры, халык авыз иҗаты белән бәйләнешләр.
14. М.Фәйзинең ?Тәкъдирнең шаяруы? пьесасында конфликт һәм драматик шәхесләр ? Мөршидә, Гыйсмәт, Гөлшат.

Экзамен

Вопросы к экзамену:
1. XX йөз башы татар әдәбияты. Өйрәнелү тарихы. Чор үзенчәлеге. Сүз сәнгате үсешенең яңа күтәрелеше.
2. XX йөз башы татар прозасында тарихи теманың гәүдәләнеше. (Ф. Әмирхан, М. Гафури, Н. Думави, Ш. Әхмәдиев һ.б.). ?Сөенбикә?, ?Хан кызы Алтынчәч?, ?Хан кызы?, ?Болгар кызы Тойгы туташ? һ.б.
3. 1905 ? 1907 еллар инкыйлабы нәтиҗәсе буларак татар вакытлы матбугаты барлыкка килү һәм аның әдәбият үсеше өчен әһәмияте.
4. Татар әдәбиятында романтизмның әдәби агым буларак формалашуы, сәбәпләре, милли әдәбиятка романтизм алып килгән сыйфатлар.
5. Татар әдәби тәнкыйтенең формалашуы, бурычлары. (Г. Ибраһимов, Ф. Әмирхан, Г. Тукай, Җ. Вәлиди һ.б.).
6. Татар әдәбиятында морзалар тормышының чагылышы. Аның тарихи традицияләре. (Ф. Әмирхан, Г. Ибраһимов, С. Җәләл һ.б.). С. Җәләлнең ?Дим буенда? повесте.
7. Татар әдәбиятында тәнкыйди реализмның формалашуы. Аның асылы, иҗат методы буларак принциплары, тарихи традицияләре.

8. Милли драматургиянең икенче баскычы (1906 ? 1911). Татар профессиональ театры формалашу һәм аның драматургия үсешенә уңай йогынтысы.
9. Г. Тукайның Җаек чоры иҗаты: иҗтимагый һәм әдәби ? эстетик карашлары (?Мужик йокысы?, ?Дустларга бер сүз?, ?Хөррият хакында?, ?Государственная думага?, ?Алтынга каршы?, ?Сорыкортларга?, ?Китмибез?, ?Шүрәле?, ?Милләткә?, ?Үз ? үземә? һ.б.).
10. Г. Тукайның Казан чоры иҗаты: гражданлык һәм күңел лирикасы (?Өмидсезлек?, ?Җәйге таң хатирәсе?, ?Милли моңнар?, ?Шагыйрь?, ?Пәйгамбәр? ?Сайфия?, ?Кыйтга?, ?Хәстә хәле?, һ.б.).
11. Г. Тукай сатирик иҗаты, сәнгати алымнар төрлелеге. (?Сорыкортларга?, ?Пыяла баш?, ?Печән базары яхуд Яңа Кисекбаш?, ?Милләтчеләр?,Авыл халкына ни җитми һ.б.)
12. Г. Исхакыйның Октябрьгә кадәрге иҗатында мәгърифәтчелек, социаль тигезсезлек, милли һ.б.мәсьәләләр чагылышы (?Ике йөз елдан соң инкыйраз?, ?Зиндан?, Зөләйха?, ?Ул әле өйләнмәгән иде? һ.б.)
13. Г.Исхакыйның мөһаҗирлектәге тормышы һәм иҗаты. ?Олуг Мөхәммәд?, ?Көз?, ?Җан Баевич?, ?Өйгә таба? һ.б.
14. Г. Ибраһимовның беренче чор (1908 ? 1912) иҗатының төп сыйфатлары. ?Яз башы?, ?Диңгездә?, ?Сөю ? сәгадәт? һ.б. әсәрләрендә кеше, аның асылы, гомер агышы, мәхәббәт хакында уйланулар.
15. Г. Ибраһимовның ?Яшь йөрәкләр? романында романтик шәхесләр, иске татар тормышының гәүдәләнеше, кеше һәм сәнгать мөнәсәбәте.
16. Г. Ибраһимов хикәяләрендә кеше бәхете, яшәү мәгънәсе, әдәбият ? сәнгать мәсьәләләренең чагылышы. (?Карт ялчы?, ?Уты сүнгән җәһәннәм?, ?Табигать балалар?, ?Мәрхүмнең дәфтәреннән? һ.б.).
17. Н. Думави шигърияте. ?Берлек ? иттифак?, ?Ревалюция заманы?, ?Эч поша, күңел болгана?, ?Мәңгелек мәхбүс?, ?Бизмә дөньядан?, ?Беренче кар?, ?Мәхәббәт?, ?Сугыш?, ?Сугыш тәэссораты? һ.б. Экспрессионизм.
18. Н. Думави хикәяләре: идея ? эстетик үзенчәлекләре (реалистик, романтик, модернистик катламнарның чагылышы). ?Кем гаепле?, ?Мортый илә Мукай?, ?Су кызы?, ?Карт мөгаллимнәр? һ.б.
19. Ф. Әмирханның драматургия төрендә эшчәнлеге. ?Яшьләр? һәм ?Тигезсезләр? пьесаларының идея ? эстетик үзенчәлекләре.
20. Ф. Әмирхан прозасы: тематика һәм поэтика ?Татар кызы?, ?Хәят?,?Кадерле минутлар?, ?Бер хәрабәдә? һ.б.
21. Ф. Әмирханның сатирасында көлү, тәнкыйтьләү объектлары, сурәтләү алымнары (?Бәйрәмнәр?, ?Фәтхулла хәзрәт?, ?Хәзрәт үгетләргә килде? һ.б.).
22. Г. Коләхмәтов драматургиясе: ?Ике фикер?, ?Яшь гомер? һ.б. Бу төргә әдип алып килгән яңа сыйфатлар.
23. Г. Камалның күпкырлы эшчәнлеге. Әдипнең татар драматургиясен үстерүгә керткән өлеше. ?Бәхетсез егет?, ?Уйнаш? драмаларында конфликт, аларның сәнгатьчә хәл ителеше.
24. Г. Камал ? комедия остасы, ?Беренче театр?, ?Банкрот?, ?Бүләк өчен? пьесаларында көлү, фаш итү объектлары һәм алымнары.
25. С. Рәмиев шигъриятендә лирик герой, шәхес бунты, романтик мәхәббәт. Гыйсъянчылык романтизмы. (?Таң вакыты?, ?Мин?, ?Син?, ?Ул?, ?Алданган?, ?Дөньяга?, ?Авыл? һ.б.). Бер шигырен яттан сөйләргә.
26. С. Рәмиевнең проза һәм драма төрләрендә эшчәнлеге. ?Низамлы мәдрәсә?, ?Яшә, Зөбәйдә, яшим мин? пьесаларында төп һәм ярдәмче каршылыклар, күтәрелгән иҗтимагый ? милли проблемалар, аларның хәл ителеше.

27. Ш. Камал әсәрендә бәхет темасының яктырылышы. Язучы мөрәҗәгать иткән алымнар (?Козгыннар оясында?, ?Сукбай?, ?Бәхет эзләгәндә?, ?Акчарлаклар? һ.б.).
28. Ш. Камал иҗаты. (?Сулган гөл?, ?Уяну?, ?Буранда?, ?Тормыш көе?, һ.б.). Кеше тормышын, аның күңел дөньясын сурәтләүдә әдип осталыгы. Импрессионизм.
29. М. Гафуриның Беренче рус инкыйлабы һәм реакция еллары шигърияте, анда чор сулышы, иҗтимагый, социаль мотивлар гәүдәләнеше ?Шатлык шигыре?, ?Хөррият дәверендә? ?1906 нчы елдан 1907 елга васыять?, ?Базарга чыктым?, ?Татар хатыны?, ?Яфрак?, ?Үтә гомерем?, ?Харап булган бакча?, ?Әтәч белән сандугач? һ.б.
30. М. Гафуриның 1910-еллар поэзиясендә лирик герой; жанр һәм мотивлар төрлелеге: ?Үзем һәм халкым?, ?Мин кайда?, ?Хакыйкать?, ?Тормыш?, ?Г. Тукай вафатыннан соң?, ?Беренче мәхәббәт?, ?Хәят юлында?, ?Юктырсың ла, Алла? һ.б.
31. М. Фәйзинең драматургиясе. ?Яшьләр алдатмыйлар?, ?Кызганыч?, ?Галиябану? пьесаларының идея ? проблематикасы һәм сәнгатьчә эшләнеше.
32. Дәрдемәнд лирикасы; шигырьләрендә чагылган фәлсәфи уйланулар, сагыш, гамь. Символизм. Бер ? ике шигырен яттан сөйләргә.
33. Ш. Бабичның лирик иҗаты һәм поэмалары. Лирикасының төп сыйфатлары (?Бәхетем?, ?Халкым өчен?, ?Бәнем фәрештәм?, ?Скрипка?, ?Бер минут?, ?Тын төн?, ?Габдулла әфәнде Тукаев?, ?Ике аккош?, ?Утрау? һ.б.). ?Кандала? , ?Газазил? поэмалары. Әдип сатирасының үзенчәлеге.
34. Әдәби иҗатка 1910 елларда килгән икенче буын прозаиклар. Г. Рәхим, Ш. Әхмәдиев һ.б. лар: ?Галия? , ?Көзге хикәя? , ?Яз әкиятләре?, ?Мөгаллим?, ?Кеше?, ?Шагыйрь моңая?, ?Суга баткан килен? һ.б.)

6.4 Методические материалы, определяющие процедуры оценивания знаний, умений, навыков и (или) опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций

В КФУ действует балльно-рейтинговая система оценки знаний обучающихся. Суммарно по дисциплине (модулю) можно получить максимум 100 баллов за семестр, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Для зачёта:

56 баллов и более - "зачтено".

55 баллов и менее - "не зачтено".

Для экзамена:

86 баллов и более - "отлично".

71-85 баллов - "хорошо".

56-70 баллов - "удовлетворительно".

55 баллов и менее - "неудовлетворительно".

Форма контроля	Процедура оценивания знаний, умений, навыков и (или) опыта деятельности, характеризующих этапы формирования компетенций	Этап	Количество баллов
Семестр 3			
Текущий контроль			
Контрольная работа	Контрольная работа проводится в часы аудиторной работы. Обучающиеся получают задания для проверки усвоения пройденного материала. Работа выполняется в письменном виде и сдаётся преподавателю. Оцениваются владение материалом по теме работы, аналитические способности, владение методами, умения и навыки, необходимые для выполнения заданий.	1	20
Тестирование	Тестирование проходит в письменной форме или с использованием компьютерных средств. Обучающийся получает определённое количество тестовых заданий. На выполнение выделяется фиксированное время в зависимости от количества заданий. Оценка выставляется в зависимости от процента правильно выполненных заданий.	2	15
Реферат	Обучающиеся самостоятельно пишут работу на заданную тему и сдают преподавателю в письменном виде. В работе производится обзор материала в определённой тематической области либо предлагается собственное решение определённой теоретической или практической проблемы. Оцениваются проработка источников, изложение материала, формулировка выводов, соблюдение требований к структуре и оформлению работы, своевременность выполнения. В случае публичной защиты реферата оцениваются также ораторские способности.	3	15
Экзамен	Экзамен нацелен на комплексную проверку освоения дисциплины. Экзамен проводится в устной или письменной форме по билетам, в которых содержатся вопросы (задания) по всем темам курса. Обучающемуся даётся время на подготовку. Оценивается владение материалом, его системное освоение, способность применять нужные знания, навыки и умения при анализе проблемных ситуаций и решении практических заданий.		50

7. Перечень основной и дополнительной учебной литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)

7.1 Основная литература:

1. Гилазов Т.Ш. Татарская литература начала XX века (год создания-2017). Режим доступа: http://edu.kpfu.ru/course/view.php?id=829

2. Яхин Ф.З. Гасырдан - гасырга [Текст: электронный ресурс] : яңа заман әдәбиятына / Фәрит Яхин .? Электронные данные (1 файл: 1,17 Мб) .? (Казань: Казанский федеральный университет, 2014) .? Загл. с экрана .? Режим доступа: открытый URL:http://libweb.kpfu.ru/publication/book/978-5-98356-233-2.pdf

3.Серафимова, В., Д. История русской литературы XX века: Учебник / В.Д. Серафимова. - М.: НИЦ Инфра-М, 2013. - 540 с.;ISBN 978-5-16-005635-7 Режим доступа: http://znanium.com/bookread2.php?book=346858

4.Студеникин, М., Т. Методика преподавания истории в русской школе XIX - начала XX в.: Монография / Студеникин М.Т. - М.:МПГУ, 2014. - 236 с.: ISBN 978-5-4263-0184-9;

Режим доступа: http://znanium.com/bookread2.php?book=758121

5.Гиленсон, Б., А. Русская классика в мировом литературном процессе: XIX - начало XX веков: Учебное пособие / Б.А. Гиленсон. - М.: Вузовский учебник: НИЦ ИНФРА-М, 2014. - 395 с.: ISBN 978-5-9558-0333-3; Режим доступа: http://znanium.com/bookread2.php?book=424710

6.Янушкевич, А. С. История русской литературы первой трети XIX века [электронный ресурс] : учеб. пособие / А. С. Янушкевич. ? М. : Флинта , 2013. ? 748 с. - ISBN 978-5-9765-1508-6 Флинта Режим доступа: http://znanium.com/bookread2.php?book=457260

7.Есин, А., Б. Психологизм русской классической литературы: Учебное пособие / Есин А.Б., - 4-е изд., (эл.) - М.:Флинта, 2017. - 176 с.: ISBN 978-5-89349-404-4;

Режим доступа: http://znanium.com/bookread2.php?book=465618

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

8.Хайруллин, Р. З. Литература народов России : учеб. пособие / под ред. Р.З. Хайруллина, Т.И. Зайцевой. ? М. : ИНФРА-М, 2017. ? 397 с. Режим доступа: http://znanium.com/bookread2.php?book=757115

9.Мисюров, Н. Н. Романтизм и его национальные варианты. Историко-культурный очерк [Электронный ресурс] : учебн. пособие для студентов университета / Н. Н. Мисюров. - 2-е изд., стереотип. - М. : ФЛИНТА, 2011. - 101 с. - ISBN 978-5-9765-1203-0. - Режим доступа: http://znanium.com/bookread2.php?book=406300

7.2. Дополнительная литература:

1. Гилазов Т.Ш. История татарской литературной критики (год создания -2017) Режим доступа: http://edu.kpfu.ru/course/view.php?id=1673

2.Зинченко, В. Г. Литература и методы ее изучения. Системно-синергетический подход [Электронный ресурс] : учеб. пособие / В. Г. Зинченко, В. Г. Зусман, З. И. Кирнозе. - М.: Флинта : Наука, 2011. - 280 с. Режим доступа: http://znanium.com/bookread.php?book=455178

3.Сигов, В., К. Русская и зарубежная литература: Учебник / Под ред. Сигова В.К. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2015. - 512 с.: 60x90 1/16. ISBN 978-5-16-010582-6 Режим доступа: http://znanium.com/bookread2.php?book=506894

4.Есин, А. Б. Литературоведение. Культурология : Избранные труды [Электронный ресурс] : учеб. пособие / А. Б. Есин. - 3-е изд., стереотип. - М.: ФЛИНТА : Наука, 2011. - 280 с. - ISBN 978-5-89349-454-9 (Флинта), ISBN 978-5-02-002956-9 (Наука). Режим доступа: http://znanium.com/catalog/product/465628

5.Сравнительно-историческое литературоведение / Погребная Я.В., - 2-е изд. - М.:Флинта, 2011. - 84 с.: ISBN 978-5-9765-1137-8 Режим доступа: http://znanium.com/catalog/product/409819

6.Прозоров, В. В. Введение в литературоведение [Электронный ресурс] : учеб. пособие / В. В. Прозоров, Е. Г. Елина. ? М. : Флинта : Н аука, 2012. ? 224 с. - ISBN 978-5-9765-1113-2 (Флинта), ISBN 978-5-02-037668-7 (Наука) Режим доступа: http://znanium.com/catalog/product/454576

7.Эсалнек, А. Я. Основы литературоведения. Анализ художественного произведения [Электронный ресурс] : учеб. пособие / А. Я. Эсалнек. - 4-е изд., стереотип. - М.: Флинта, 2012. - 112 с. - ISBN 978-5-89349-335-1. Режим доступа: http://znanium.com/catalog/product/454291

8.Хайруллин, Р., З. Литература народов России/Хайруллин Р.З. и др. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2016. - 384 с. ISBN 978-5-16-011145-2; Режим доступа: http://znanium.com/bookread2.php?book=514707

9..Романова, Г. И. Практика анализа литературного произведения (русская классика) [Электронный ресурс] : учеб. пособие / Г. И. Романова; под ред. проф. Л. В. Чернец. - 3-е изд., стер. - М. : Флинта, 2012. - 256 с. - ISBN 978-5-89349-697-0; Режим доступа: http://znanium.com/bookread2.php?book=456396

10.Романова, Г. И. Мотив денег в русской литературе XIX в. [Электронный ресурс] : учеб. пособие / Г. И. Романова. - 2?е изд., стер. - М. : Флинта, 2012. - 213 с. - ISBN 978-5-89349-870-7. - Режим доступа: http://znanium.com/bookread2.php?book=456391

11.Васильев, В. К. Сюжетная типология русской литературы XI-XX веков (Архетипы русской культуры). От Средневековья к Новому времени [Электронный ресурс] : Монография / В. К. Васильев. - Красноярск : ИПК СФУ, 2009. - 260 с. - ISBN 978-5-7638-1932-8. - Режим доступа: http://znanium.com/bookread2.php?book=441489

8. Перечень ресурсов информационно-телекоммуникационной сети "Интернет", необходимых для освоения дисциплины (модуля)

КНИГОФОНД - knigafund.ru

КФУ - Научная библиотека им. Н.И.Лобачевского - lsl.ksu.ru

Научная библиотека им. Н.И.Лобачевского Казанского ... - g-egorov.livejournal.com/115591.html

Научная библиотека им.Лобачевского Казанского университета - lsl.ksu.ru

Электронная Библиотека КГУ / Каталог Книг - library.ksu.ru

9. Методические указания для обучающихся по освоению дисциплины (модуля)

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Вид работ	Методические рекомендации
лекции	Лекция материаллары, күзәтү һәм монографик темаларга бүленгән. Күзәтү темаларында аерым төрнең гомуми картинасы, аның үсеш баскычлары, үзгәреш закончалыклары, традицияләр һәм яңалыклар, сүз осталарының тоткан урыны ячтыртыла. Шунда ук бу төрнең үсешенә йогынты ясаган, ләкин монографик планда үтелми торган әдипләр иҗаты (мәсәлән, С.Сүнчәләй шигърияте) турында кыскача мәгълүмат та бирелә. Монографик темаларны өйрәнгәндә, күренекле әдипләр иҗатын күпьяклап ячтыртуга, стиль үзенчәлекләренә, милли сүз сәнгатенә алып килгән яңалыгына игътибар ителә. Язучының әдәби-эстетик фикер үсешен аңлауга ярдәм иткән тормыш сукмаклары, иҗтимагый-сәяси карашлары турындагы белешмәгә таянылa. Лекция материалларына бәйле рәвештә теоретик төшенчәләргә, нәзари карашларга, тәнкыйть материалларына, монографик хезмәтләргә мөрәҗәгать ителә. Татар әдәбиятының бу дәверендә әдипләрнең күбесе матур әдәбиятның берничә төрендә уңышлы иҗат итә. Шулай да әдәби хәрәкәттә аның талантын тулырак ачып җибәргән һәм каләм иясенең яратып эшләгән, әдәби мирасының күбрәк өлешен тәшкил иткән төр, жанрлар була. Кабатлаудан качу өчен һәм иҗат кешесенең әдәби-эстетик карашларын бербөтен итеп күзаллау максатыннан, әдип иҗаты бер әдәби төргә, мәсәлән, проза һәм драматургия өлкәсендә эшләгән Г.Исхакый иҗаты проза өлешенә кертеп каралды.
практические занятия	Бер лекция материалыннан соң язучыларның рухи мирасын монографик планда өйрәнүне тирәнәйтү, киңәйтү һәм ныгыту өчен гамәли дәресләрнең планнары китерелә. Тикшерү, эзләнү өчен тәкъдим ителгән сораулар язучы иҗатының төрле якларын иңли: иҗатчыны әдип итеп калыплаштырган мәдәни-тарихи шартлар, язучы иҗатының төп сыйфатлары, үсеш-үзгәреш баскычлары, әдип мирасында өстенлек иткән темалар һәм мотивлар, автор кулланган композицион алымнар, әдәби әсәрләрендә дәвам ителгән традицияләр һәм яңалыклар, әдәби-рухи бәйләнешләр, поэтик бизәкләр, алымнар һәм чаралар һ.б. Лекциядә яңа материал бирелүгә яисә студентлар төркеменең әзерлек дәрәҗәсенә, гыйльми-нәзари төшенчәләрне кабул итә алу дәрәҗәсенә карап, укытучыга әдип иҗаты буенча тәкъдим ителгән берничә тема арасыннан берсен сайлап алу мөмкинлеге дә калдырыла. Шулай ук аерым очракларда бер гамәли дәрес өчен каралган сорауларны чикләү мәсьәләсен дә укытучы үзе хәл итә ала.
самостоя-тельная работа	Югары уку йортларында студентларның мөстәкыйль, иҗади белем алуга йөз тотуларын искә тотып, һәр дәрестән соң, алар тарафыннан укылырга тиешле әдәби текстлар, төп фәнни әдәбият исемлеге китерелә. Шулай ук дәрес темасының аерым гыйльми проблемаларын аңлау, аларга бәя-хөкемнәрнең төрлелеген, карашлар үзгәрешен күрсәтү максатыннан, өстәмә әдәбият туплап бирелә. Белем бирү оешмаларында сүз сәнгатен укыту процессы кискен үзгәреш кичергән XX гасыр башы татар әдәбиятын гыйльми-иҗади өйрәнү тәҗрибәләреннән аерым теоретик, монографик мәкаләләр, әдәби терминнар һәм персоналийлар сүзлеге дә студентларга бу курсны өйрәнүгә өйрәнүгә юл ачар.
контрольная работа	Татар әдәбияты тарихы курсыннан күзәтү темалары, я булмаса аерым бүлек (модуль) үтелгәннән соң контроль эшләр башкарыла. Алар ике яисә өч вариантта тәкъдим ителә. Ул әдәбият фәнен һәм әдәбият тарихын өйрәнүнең төрле аспектларын иңли: биографик, тарихи-мәдәни мәгълүматлар, әдәби әсәрнең жанры һәм төрләре, иҗат юнәлешләре һәм агымнары һ.б.лар. Контроль эшләр лекцияләрдә һәм гамәли дәресләрдә үтелгән материалны гомумиләштерергә, гыйльми һәм тарихи-мәдәни белемнәрне системалаштырырга, шулай ук материалның үзләштерелү дәрәҗәсен ачыкларга, эшнең нәтиҗәсенә карап, аерым мәсьәләләр турында кабат кайтып сөйләшергә-аңлашырга ярдәм итә.
тестирование	Методик әсбапта татар әдәбияты тарихының бер дәвере XX йөз башы әдәби хәрәкәте темалары буенча тестлар бирелә. Алар ике яисә өч вариантта тәкъдим ителә. Тест сораулары әдип мирасын өйрәнүнең төрле аспектларын иңли: биографик, тарихи-мәдәни мәгълүматлар, әдәби әсәрнең темасы һәм проблемалары, идея эчтәлеге, конфликт һәм композиция үзенчәлеге, геройларга характеристика, аларны тудыру юллары, әдәби детальләр, хронотоп, сәнгати алымнар, тел-сурәтләү чаралары һ.б.лар. Тестлар лекцияләрдә һәм гамәли дәресләрдә үтелгән материалны гомумиләштерергә, гыйльми һәм тарихи-мәдәни белемнәрне системалаштырырга, шулай ук материалның үзләштерелү дәрәҗәсен ачыкларга, эшнең нәтиҗәсенә карап, аерым мәсьәләләр турында кабат кайтып сөйләшергә-аңлашырга ярдәм итә.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Вид работ	Методические рекомендации
реферат	Студентларга иҗади эшләр төрле формада (гамәли күнекмәләр формалаштыру иҗади эшләре, реферат, эссе, рецензия язу, аннотация һ.б.) тәкъдим ителә. Студент теманы алганнан соң, беренчел чыганакларны туплый һәм фәнни-методик әдәбиятны өйрәнә. Алар темага караган һәм махсус күрсәтелгән өстәмә теоретик хезмәтләр белән тулылана. Эш барышында әдәби тәнкыйть тарихына һәм автор иҗатына бәйле тәнкыйди хезмәтләрдән тезислар рәвешендә конспект ясалып барыла. Иҗади эшнең композициясе ачыкланып, тупланган әдәби-тәнкыйди һәм фактологик материал системага салына. А4 форматында 14 кегль белән җыелып, куелган таләпләр буенча формалаштырылып, тикшертү нияте белән лектор электрон почтасына салына. Иҗади эшнең кимчелекләре булып кире кайтарылса, ул камилләштерелеп, җитешсезлекләр бетерлеп тикшерүгә кабат җибәрелә. Татар әдәбияты тарихын соңгы еллар гыйльми-нәзари фикере ирешкән казанышлар ноктасынннан яктырткан Й.Нигъмәтуллина (?Типы культур и цивилизаций в историческом развитии татарской и русской литератур? (Казань, 1997)), .Р.Ганиева (?Татар әдәбияты: традицияләр, багланышлар? (Казан, 2002), ?Шагыйрьнең рухи дөньясы? (Казан, 2002)), Д.Заһидуллина (?Мәктәптә татар әдәбиятын укыту методикасы? (Казан, 2004), ?Модернизм һәм XX йөз башы татар прозасы? (Казан, 20003), Т.Гыйлаҗевларның (?Татар әдәбияты. XX гасыр башы: лекцияләр, гамәли дәресләр, тестлар: Югары уку йортылары өчен уку әсбабы (Казан, 2007)) һәм аерым иҗат көчләренә багышланган Т.Галиуллин, Х.Миңнегулов, А.Саяпова хезмәтләренә мөрәҗәгать итү кирәк. Шулай ук Г. Ибраһимов исемендәге Тел, әдәбият һәм тарих институты фәнни хезмәткәрләре әзерләп чыгара башлаган сигез томлыкның 4 томы (?Татар әдәбияты тарихы: сигез томда: 4 т. : XX йөз башы / [төз. Р.Ф.Рахмани; фәнни мөх. Р.К.Ганиева] (Казан, 2016)) XX гасыр башы әдәби процессына багышлана. Анда классиклар иҗаты яңача шәрехләнүдән тыш, без өйрәнә торган чор сүз сәнгатенең яңарышына алып килгән социаль, тарихи һәм мәдәни шартлар, гыйльми фикер, тәнкыйть тарихы тулы яктыртыла.
экзамен	Мәгълүм ки, студентлар XX йөз башы татар әдәбиятыннан имтихан тапшырганда авырлык кичерәләр. Аның сәбәпләр күптөрле, мин аерым берләренә Сезнең игътибарыгызны юнәлтәсем килә. Без өйрәнә торган әдәби-тарихи чорда, беренчедән, гыйльми-нәзари материал катлаулана. Мин бу фикеремне иҗат юнәлешләре һәм әдәби агымнар яссылыгында дәлилләп карыйм. Мәсәлән, XIX гасыр әдәби үрнәкләре нигездә мәгърифәтчелек реализмы агымында язылганнар һәм алар шушы агым поэтикасы кысаларында анализлана. Ә инде XX гасыр башында бу агым традицияләре дәвам ителү белән бергә, реалистик юнәлешнең яңа тәнкыйди реализм агымы формалаша, кайбер язучылар иҗатында психолгик реализм билгеләре дә урын ала. Аннан тыш 1910 елларда милли әдәбиятта яңа тип романтизм ? Гареб романтизмы әдәби мәйданга чыга: әдәбиятчы галимнәр аның идеяләр романтизмы, гыйсъянчылык романтизмы, фәлсәфи романтизм агымнарын күрсәтәләр. Ул гына түгел без тикшерә торган чор әдәипләре XIX гасыр ахыры ? XX гасыр башында Ауропа-Рус әдәбиятларында барлыкка килгән модернистик агымнарның билгеләренә, сурәтләү чараларына мөрәҗәгать итәләр. Ә бу иҗат тибы әдәби агымнарга бик бай: импрессионизм, экспрессионизм, символизм, экзистенциализм, акмеизм, натурализм һ.б. Димәк, дистәләгән агымнарның иҗат принципларын, төп сыйфатларын һәм алымнарын белергә һәм истә калдырырга кирәк!!!. Икенчедән, Сез укырга тиешле әдәби материал кискен арта. Мәсәлән, яңа реалистик татар әдәбиятына нигез салган Гаяз Исхакый 15 томлыгының 9 томы без өйрәнә торган тарихи вакыт эчендә язылган әдәби әсәрләрне, тәнкыйди. публицистик материалны туплаган. Бу уңайдан каяндыр алынган, дөреслеге дә шикле булган һәм Сезне матурлыктан, эстетик ләззәт алудан мәхрүм иткән кыскартылган ?топик?ларны укуның кирәксезлеген ассызыклыйсым килә. Имтихан тәҗрибәләре күрсәткәнчә, шигъриятә караган сораулардан җавапларның сыйфаты түбән була. Бу шәлкем сораулардан югары күрсәткечләргә ирешүгә, лирик әсәр серен тирәнрәк төшенүгә нәзари материалны (шигырь төзелеше, лирика, лирик герой, жанр, аларның хасиятләре, мотив, сурәтләү чаралары һ.б.) белү ярдәм итәр. Шигырьне бер кат уку белән генә чикләнергә ярамый, кат-кат укырга, аерым берләрен ятлау мөһим. Ятланган шигырьләр Сезгә теге яки бу шагыйрь иҗатын бәяләгәндә, җавапларны фактологик материал белән баетырга һәм тулыландырырга ярдәм итәр.

10. Перечень информационных технологий, используемых при осуществлении образовательного процесса по дисциплине (модулю), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем (при необходимости)

Освоение дисциплины "История татарской литературы начала XX века" предполагает использование следующего программного обеспечения и информационно-справочных систем:

Операционная система Microsoft Windows Professional 7 Russian

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Браузер Mozilla Firefox

Adobe Reader XI

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "ZNANIUM.COM", доступ к которой предоставлен обучающимся. ЭБС "ZNANIUM.COM" содержит произведения крупнейших российских учёных, руководителей государственных органов, преподавателей ведущих вузов страны, высококвалифицированных специалистов в различных сферах бизнеса. Фонд библиотеки сформирован с учетом всех изменений образовательных стандартов и включает учебники, учебные пособия, учебно-методические комплексы, монографии, авторефераты, диссертации, энциклопедии, словари и справочники, законодательно-нормативные документы, специальные периодические издания и издания, выпускаемые издательствами вузов. В настоящее время ЭБС ZNANIUM.COM соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего образования (ФГОС ВО) нового поколения.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "Консультант студента", доступ к которой предоставлен обучающимся. Многопрофильный образовательный ресурс "Консультант студента" является электронной библиотечной системой (ЭБС), предоставляющей доступ через сеть Интернет к учебной литературе и дополнительным материалам, приобретенным на основании прямых договоров с правообладателями. Полностью соответствует требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего образования к комплектованию библиотек, в том числе электронных, в части формирования фондов основной и дополнительной литературы.

11. Описание материально-технической базы, необходимой для осуществления образовательного процесса по дисциплине (модулю)

Освоение дисциплины "История татарской литературы начала XX века" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Мультимедийная аудитория, вместимостью более 60 человек. Мультимедийная аудитория состоит из интегрированных инженерных систем с единой системой управления, оснащенная современными средствами воспроизведения и визуализации любой видео и аудио информации, получения и передачи электронных документов. Типовая комплектация мультимедийной аудитории состоит из: мультимедийного проектора, автоматизированного проекционного экрана, акустической системы, а также интерактивной трибуны преподавателя, включающей тач-скрин монитор с диагональю не менее 22 дюймов, персональный компьютер (с техническими характеристиками не ниже Intel Core i3-2100, DDR3 4096Mb, 500Gb), конференц-микрофон, беспроводной микрофон, блок управления оборудованием, интерфейсы подключения: USB,audio, HDMI. Интерактивная трибуна преподавателя является ключевым элементом управления, объединяющим все устройства в единую систему, и служит полноценным рабочим местом преподавателя. Преподаватель имеет возможность легко управлять всей системой, не отходя от трибуны, что позволяет проводить лекции, практические занятия, презентации, вебинары, конференции и другие виды аудиторной нагрузки обучающихся в удобной и доступной для них форме с применением современных интерактивных средств обучения, в том числе с использованием в процессе обучения всех корпоративных ресурсов. Мультимедийная аудитория также оснащена широкополосным доступом в сеть интернет. Компьютерное оборудованием имеет соответствующее лицензионное программное обеспечение.

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

12. Средства адаптации преподавания дисциплины к потребностям обучающихся инвалидов и лиц с ограниченными возможностями здоровья

При необходимости в образовательном процессе применяются следующие методы и технологии, облегчающие восприятие информации обучающимися инвалидами и лицами с ограниченными возможностями здоровья:

- создание текстовой версии любого нетекстового контента для его возможного преобразования в альтернативные формы, удобные для различных пользователей;
- создание контента, который можно представить в различных видах без потери данных или структуры, предусмотреть возможность масштабирования текста и изображений без потери качества, предусмотреть доступность управления контентом с клавиатуры;
- создание возможностей для обучающихся воспринимать одну и ту же информацию из разных источников - например, так, чтобы лица с нарушениями слуха получали информацию визуально, с нарушениями зрения - аудиально;
- применение программных средств, обеспечивающих возможность освоения навыков и умений, формируемых дисциплиной, за счёт альтернативных способов, в том числе виртуальных лабораторий и симуляционных технологий;

- применение дистанционных образовательных технологий для передачи информации, организации различных форм интерактивной контактной работы обучающегося с преподавателем, в том числе вебинаров, которые могут быть использованы для проведения виртуальных лекций с возможностью взаимодействия всех участников дистанционного обучения, проведения семинаров, выступления с докладами и защиты выполненных работ, проведения тренингов, организации коллективной работы;

- применение дистанционных образовательных технологий для организации форм текущего и промежуточного контроля;

- увеличение продолжительности сдачи обучающимся инвалидом или лицом с ограниченными возможностями здоровья форм промежуточной аттестации по отношению к установленной продолжительности их сдачи:

- продолжительности сдачи зачёта или экзамена, проводимого в письменной форме, - не более чем на 90 минут;

- продолжительности подготовки обучающегося к ответу на зачёте или экзамене, проводимом в устной форме, - не более чем на 20 минут;

- продолжительности выступления обучающегося при защите курсовой работы - не более чем на 15 минут.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВО и учебным планом по направлению 45.03.01 "Филология" и профилю подготовки Прикладная филология: татарский язык и литература, переводоведение с углубленным изучением иностранного языка .

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ